

**Het Communiqué van Brugge
over intensievere
Europese samenwerking
inzake beroepsonderwijs en -opleiding
voor de periode 2011-2020**

*Communiqué van de Europese ministers van beroepsonderwijs en -opleiding,
de Europese sociale partners en de Europese Commissie,
bijeën te Brugge op 7 december 2010
om de strategische aanpak en prioriteiten van het proces van Kopenhagen
voor 2011-2020 te evalueren*

VOORWOORD

De Verklaring van Kopenhagen van 29-30 november 2002 vormde de opmaat voor de Europese strategie voor intensievere samenwerking op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding, doorgaans aangeduid als het "proces van Kopenhagen". In 2010 hebben we, op basis van acht jaar Europese samenwerking, de strategische doelstellingen voor het komende decennium (2011-2020) vastgesteld. Daarbij hebben we onze resultaten uit het verleden, huidige en toekomstige uitdagingen en de onderliggende beginselen en ideeën van het proces van Kopenhagen in aanmerking genomen. Een algemene evaluatie van het proces door het Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding (Cedefop) op basis van een enquête in de 27 lidstaten en IJsland, Noorwegen en Liechtenstein heeft ons werk vergemakkelijkt, evenals een vergelijkbaar rapport over Kroatië, Turkije en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië van de Europese Stichting voor opleiding.

I. NIEUWE IMPULS VOOR BEROEPSONDERWIJS EN -OPLEIDING IN EUROPA

HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE UITDAGINGEN

Onderwijs en opleiding voor het Europa van morgen

Europa probeert te herstellen van een ernstige economische en financiële crisis. De werkloosheidscijfers zijn hoog – met name onder jongeren¹. De crisis heeft opnieuw de aandacht gevestigd op de noodzaak om onze economieën en samenlevingen te hervormen. Europa wil slimmer, duurzamer en inclusiever worden. Om dat te bereiken hebben we flexibele, kwalitatief hoogwaardige onderwijs- en opleidingsstelsels nodig die aansluiten op de behoeften van vandaag en morgen².

Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt

Op dit moment beschikken 76 miljoen Europeanen in de leeftijdscategorie van 25 tot 64 jaar – ruwweg evenveel als de hele bevolking van Italië, Hongarije en Oostenrijk bij elkaar – over lage of geen kwalificaties. Nog steeds verlaten te veel jongeren van 18 tot 24 jaar voortijdig het beroepsonderwijs of

¹ Uit de cijfers van september 2010 blijkt dat de algemene werkloosheid in de 27 EU-lidstaten 9,6 % bedraagt en de jeugdwerkloosheid 20,3 % (bron: Eurostat).

² Op 9 juni 2010 heeft de Europese Commissie een mededeling aangenomen met de titel "Een nieuwe impuls voor Europese samenwerking op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding ter ondersteuning van de Europa 2020-strategie", waarin in grote lijnen een toekomstige agenda voor het Europees beleid inzake beroepsonderwijs en beroepsopleiding wordt geschetst.

COMMUNIQUÉ VAN BRUGGE – VERSIE VAN 7 DECEMBER 2010

de beroepsopleiding. Maatregelen om het voortijdig verlaten van school te voorkomen of terug te brengen zijn dringend noodzakelijk. De prognoses van het Cedefop met betrekking tot de vaardigheden die in het komend decennium nodig zullen zijn, laten zien dat de vraag naar hoog en middelhoog gekwalificeerde werknemers door de technologische veranderingen zal toenemen, ten koste van werknemers met lage kwalificaties. Zelfs in beroepen waarvoor voornamelijk laaggekwalificeerde werknemers worden geworven, worden in toenemende mate middelhoge of zelfs hoge kwalificaties gevraagd. Dat betekent dat het voor mensen met lage (of geen) formele kwalificaties in de toekomst moeilijker zal worden om een baan te vinden. Er zijn ook steeds meer aanwijzingen dat er polarisatie op de arbeidsmarkt plaatsvindt, met stijgende lonen voor hooggekwalificeerde werknemers en dalende lonen voor laaggekwalificeerde en niet-gekwalificeerde werknemers.

De juiste vaardigheden

De leerlingen en studenten van nu zullen in 2020 pas aan het begin van hun loopbaan staan en nog ten minste dertig jaar voor de boeg hebben in hun werkzame leven, waarvan sommigen in beroepen die op dit moment nog niet bestaan en anderen in beroepen die misschien zullen verdwijnen.

We moeten het vermogen van het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding om tegemoet te komen aan de veranderende eisen van de arbeidsmarkt verbeteren. Om deze veranderende behoeften van de arbeidsmarkt op de lange termijn te integreren in het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding is een beter begrip van opkomende sectoren en vaardigheden nodig, maar ook van de veranderingen die zich voltrekken in bestaande beroepen. In samenwerking met de relevante belanghebbende partijen moeten we de normen in het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding die bepalen wat er van een houder van een certificaat of diploma wordt verwacht, regelmatig herzien. Dat betekent nauwere samenwerking tussen partijen die actief zijn op het gebied van het anticiperen op vaardigheidsbehoeften en -tekorten, waaronder vertegenwoordigers van beroepsgroepen, sociale partners, relevante organisaties van het maatschappelijk middenveld en aanbieders van onderwijs en opleidingen. We moeten de inhoud, infrastructuur en methoden van het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding regelmatig aanpassen om deze gelijke tred te laten houden met verschuivingen naar nieuwe productietechnologieën en manieren om het werk te organiseren.

De overgang naar een groene economie is een megatrend die van invloed is op de vraag naar vaardigheden in een groot aantal verschillende banen en sectoren. Veel van de vaardigheden waar behoefte aan is kunnen worden gevonden in bestaande beroepen. In concreto moet op de arbeidsmarkt een evenwicht worden gevonden tussen het ontwikkelen van generieke groene vaardigheden (zoals het terugdringen van afvalstromen en het verbeteren van de energie-efficiëntie) en specifieke vaardigheden. Zoals vaardigheden op het gebied van informatie- en communicatietechnologieën (ICT)

tegenwoordig voor iedereen van essentieel belang zijn, zullen in de toekomst ook groene vaardigheden in bijna elke baan belangrijk worden.

Vergrijzende samenleving

De Europese arbeidsmarkt zal in de toekomst worden geconfronteerd met een vergrijzende bevolking en krimpende cohorten jongeren. Van volwassenen, en in het bijzonder van oudere werknemers, zal daarom in toenemende mate worden verlangd dat zij hun vaardigheden en competenties via bij- en nascholing voortdurend op peil houden en uitbreiden. Deze toenemende noodzaak van een leven lang leren betekent dat we flexibelere onderwijsmethoden, op maat gesneden opleidingsmogelijkheden en goed functionerende systemen voor de erkenning van niet formeel of informeel verworven competenties nodig hebben. Het potentieel van ICT kan worden gebruikt om onderwijs en opleidingen voor volwassenen te stimuleren door middel van leren op afstand.

De tweeledige doelstelling van beroepsonderwijs en -opleiding

Het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding, zowel op initieel niveau als wat bij- en nascholing betreft, hebben een tweeledig doel: bijdragen tot inzetbaarheid en economische groei, alsmede inspelen op ruimere maatschappelijke uitdagingen, in het bijzonder het bevorderen van de sociale cohesie. Beide dienen jongeren en volwassenen aantrekkelijke en uitdagende carrièremogelijkheden te bieden en even aantrekkelijk te zijn voor vrouwen als voor mannen, voor mensen met veel potentieel en voor mensen die, om welke reden dan ook, van de arbeidsmarkt uitgesloten dreigen te worden.

Kwaliteit en excellentie

Gelet op de rol van het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding in de Europese samenlevingen en economieën is het van cruciaal belang om de duurzaamheid en excellentie daarvan te waarborgen. Als Europa zijn positie als 's werelds grootste exporteur van industriële producten wil behouden, is beroepsonderwijs en -opleiding van wereldniveau van het grootste belang. In de kennissamenleving zijn beroepsvaardigheden en -competenties even belangrijk als academische vaardigheden en competenties.

De verscheidenheid aan Europese stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding biedt de mogelijkheid om van elkaar te leren. Maar transparantie en een gemeenschappelijke benadering van kwaliteitsborging zijn nodig voor het opbouwen van wederzijds vertrouwen, dat de mobiliteit tussen deze stelsels en de onderlinge erkenning van vaardigheden en competenties zal vergemakkelijken. In het decennium dat voor ons ligt moeten we in onze Europese samenwerking op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding hoge prioriteit geven aan kwaliteitsborging.

Mensen in staat stellen zich verder te ontwikkelen

Niet alleen de arbeidsmarkten, maar ook de samenlevingen als geheel veranderen snel. We moeten mensen in staat stellen om zich aan nieuwe ontwikkelingen aan te passen en om te gaan met veranderingen. Dat houdt in dat mensen in staat moeten worden gesteld om kennis, vaardigheden en competenties te verwerven die niet zuiver beroepsmatig zijn. Deze bredere competenties – sleutelcompetenties – zijn belangrijk om te slagen in het leven, en het moet mogelijk zijn om ze zowel in het beroepsonderwijs en beroepsopleidingen als in enige andere vorm van onderwijs te verwerven. Ook moeten het beroepsonderwijs en beroepsopleidingen lerenden de kans geven om sleutelcompetenties bij te spijkeren, aan te vullen en verder te ontwikkelen. Met name ICT-vaardigheden en -competenties en vreemdetalenkennis zullen steeds belangrijker worden om een baan te krijgen en te houden en het leven van alledag te leven.

Werkgebaseerd leren is een manier voor mensen om hun potentieel te ontwikkelen. Deze component draagt substantieel bij tot de ontwikkeling van een beroepsidentiteit en kan het zelfvertrouwen vergroten van personen die zichzelf anders misschien als mislukt beschouwen. Werkgebaseerd leren stelt mensen met een baan in staat om hun potentieel te ontwikkelen zonder achteruit te gaan in inkomen. Een goed functionerend stelsel voor beroepsonderwijs en -opleiding, waarin mensen in en buiten hun werk kunnen leren, zowel parttime als fulltime, kan daardoor ook bijdragen aan de sociale samenhang in onze samenlevingen.

Internationalisering van beroepsonderwijs en -opleiding

Als spelers op de wereldwijde onderwijsmarkt moeten nationale stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding verbonden worden met de wereld om up-to-date en concurrerend te blijven. Ze moeten beter in staat zijn om lerenden uit andere Europese en derde landen aan te trekken door niet alleen onderwijs en opleidingen aan te bieden, maar het ook gemakkelijker te maken om hun vaardigheden erkend te krijgen. Demografische veranderingen en internationale migratie maken dit nog relevanter. Hoewel er geleidelijk een Europese ruimte van onderwijs en opleiding aan het ontstaan is, hebben we ons oorspronkelijke doel om belemmeringen voor de mobiliteit weg te nemen nog niet verwezenlijkt, en we zien dat de mobiliteit in het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding nog steeds laag is. Om meer buitenlandse lerenden aan te trekken zijn betere en meer doelgerichte voorlichting en begeleiding nodig.

COMMUNIQUÉ VAN BRUGGE – VERSIE VAN 7 DECEMBER 2010

Het substantieel vergroten van de transnationale mobiliteit van lerenden en docenten in het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding en de erkenning van in het buitenland verworven kennis, vaardigheden en competenties zal in de toekomst een belangrijke uitdaging blijven.

Investeren in beroepsonderwijs en -opleiding – een gedeelde verantwoordelijkheid

De vormgeving van het stelsel voor beroepsonderwijs en -opleiding is een gedeelde verantwoordelijkheid van nationale regeringen, sociale partners, aanbieders van beroepsonderwijs en beroepsopleidingen, docenten, opleiders en lerenden, die allemaal belang hebben bij nauwere samenwerking.

De grotere nadruk op volwasseneneducatie van de afgelopen jaren vraagt ook om additionele middelen. De economische neergang mag niet leiden tot minder investeringen in beroepsonderwijs en -opleiding. Als gevolg van budgettaire beperkingen zijn innovatieve oplossingen nodig om duurzame financiering van beroepsonderwijs en -opleiding veilig te stellen en ervoor te zorgen dat de middelen efficiënt toegewezen en rechtvaardig verdeeld worden.

BELANGRIJKE RESULTATEN VAN HET PROCES VAN KOPENHAGEN

Het proces van Kopenhagen heeft een cruciale rol gespeeld door mensen meer bewust te maken van het belang van beroepsonderwijs en -opleiding op zowel nationaal als Europees niveau. De vooruitgang is het meest evident op het gebied van de gemeenschappelijke Europese instrumenten³, beginselen en richtsnoeren die zijn ontwikkeld om kwalificaties transparanter, vergelijkbaar en meeneembaar te maken en om de flexibiliteit en de kwaliteit van het leerproces te vergroten. Ook leggen ze de basis voor de totstandbrenging van een echte Europese ruimte van onderwijs en opleiding.

Het proces van Kopenhagen heeft snel en op krachtige wijze impact gehad op het beleid van de landen inzake beroepsonderwijs en -opleiding. Er zijn ingrijpende hervormingen doorgevoerd: zo zijn er nationale kwalificatiekaders ontwikkeld met het oog op de tenuitvoerlegging van het Europees kwalificatiekader (EKK) en heeft er een verschuiving plaatsgevonden naar een op leerresultaten gebaseerde aanpak. Door het accent te verleggen van een inputgericht leerproces naar leerresultaten kunnen alomvattende kaders, die algemeen onderwijs, beroepsonderwijs en -opleiding en hoger

³ Sinds 2002 zijn de volgende instrumenten ontwikkeld: Europass, het Europees kwalificatiekader (EKK), het Europees systeem van studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding (ECVET) en het Europees referentiekader voor kwaliteitsborging in beroepsonderwijs en -opleiding (EQAVET).

COMMUNIQUÉ VAN BRUGGE – VERSIE VAN 7 DECEMBER 2010

onderwijs omvatten, bijdragen tot de totstandbrenging van transparante, op doorstroming gerichte en flexibele nationale kwalificatiesystemen.

Intercollegiaal leren ('Peer learning') en de uitwisseling van beste praktijken hebben een gevoel van verantwoordelijkheid voor het proces helpen creëren en tot vervolgactiviteiten geleid. Maar er moet meer en beter worden gecommuniceerd om de belanghebbende partijen (sociale partners, aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, het maatschappelijk middenveld en lerenden) bij het proces te betrekken.

Alleen beleid inzake beroepsonderwijs en -opleiding is onvoldoende om de sociaaleconomische uitdagingen het hoofd te bieden en van mobiliteit en een leven lang leren een realiteit te maken. Nodig zijn alomvattende benaderingen die beroepsonderwijs en -opleiding koppelen aan ander beleid, met name werkgelegenheids- en sociaal beleid.

HET PROCES VAN KOPENHAGEN IN DE BREDERE CONTEXT VAN HET EU-BELEID

Gezien de ontwikkeling van de politieke context in het komende decennium (2011-2020), met name in het licht van de Europa 2020-strategie, moeten aan de Verklaring van Kopenhagen nieuwe impulsen worden gegeven. Aangezien het proces van Kopenhagen een integrerend deel uitmaakt van het strategische kader voor onderwijs en opleiding tot 2020, moeten de doelstellingen op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding consistent zijn met de in het kader neergelegde algemene doelstellingen.

Voor beroepsonderwijs en -opleiding is ook een rol weggelegd bij het bereiken van de twee kerndoelen op onderwijsgebied van de Europa 2020-strategie, namelijk dat in 2020 het percentage voortijdige schoolverlaters is teruggebracht tot minder dan 10% en dat het percentage mensen in de leeftijdsgroep van 30 tot 34 jaar dat tertiair of daaraan gelijkwaardig onderwijs heeft voltooid moet zijn toegenomen tot ten minste 40%.

Om de concrete maatregelen aan te geven die nodig zijn om voortgang te boeken bij het verwezenlijken van de strategische doelstellingen is een lijst van te verwachten resultaten voor de korte termijn opgesteld. Deze lijst zal ook het uitvoeren van periodieke herzieningen gemakkelijker maken.

Rekening houdend met de prioriteiten en algemene doelstellingen van de eerder genoemde Europese strategie en het Europees kader, en met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, is het volgende aangenomen:

- een algemene visie op beroepsonderwijs en -opleiding in 2020;

COMMUNIQUÉ VAN BRUGGE – VERSIE VAN 7 DECEMBER 2010

- 11 strategische doelstellingen voor de periode 2011-2020 die zijn gebaseerd op die visie;
- 22 op korte termijn op nationaal niveau verwachte resultaten voor de eerste vier jaar (2011-2014), onder vermelding van de ondersteuning op EU-niveau;
- algemene beginselen die ten grondslag liggen aan governance en ownership van het proces van Kopenhagen.

II. EEN ALGEMENE VISIE OP BEROEPSONDERWIJS EN -OPLEIDING IN 2020

In 2020 moeten de Europese beroepsonderwijs- en -opleidingsstelsels aantrekkelijker, relevanter, meer loopbaangericht, innovatiever, toegankelijker en flexibeler zijn dan in 2010, en moeten zij bijdragen tot excellentie en kanselijkheid met betrekking tot een leven lang leren door te voorzien in:

- **Aantrekkelijke en inclusieve vormen van beroepsonderwijs en -opleiding** met hooggekwalificeerde docenten en opleiders, innovatieve leermethoden, hoogwaardige infrastructuur en faciliteiten, een hoge arbeidsmarktrelevantie en aansluitende bijscholingsmogelijkheden;
- **Initieel beroepsonderwijs en initiële beroepsopleiding van hoge kwaliteit** die voor de lerenden, de ouders en de samenleving in het algemeen een aantrekkelijke keuze kunnen zijn die evenwaardig is aan algemeen onderwijs. Initieel beroepsonderwijs en initiële beroepsopleiding moeten lerenden zowel sleutelcompetenties als specifieke beroepsvaardigheden bijbrengen;
- **Gemakkelijk toegankelijke, loopbaangerichte bij- en nascholing** voor werknemers, werkgevers, zelfstandige ondernemers en werklozen, die zowel de ontwikkeling van competenties als loopbaanveranderingen vergemakkelijkt;
- **Flexibele beroepsonderwijs- en -opleidingsstelsels, gebaseerd op een leerresultatenaanpak**, die flexibele leertrajecten ondersteunen, doorstroming tussen de verschillende subsystemen op het gebied van onderwijs en opleiding mogelijk maken (schoolonderwijs, beroepsonderwijs en -opleiding, hoger onderwijs, volwassenenonderwijs) en **de validatie van niet-formeel en informeel leren**, met inbegrip van op de werkplek verworven vaardigheden, omvatten;
- **Een Europese ruimte van onderwijs en opleiding**, met transparante kwalificatiestelsels die de meeneembaarheid en accumulatie van leerresultaten en de erkenning van kwalificaties en competenties mogelijk maken en de transnationale mobiliteit vergroten;
- **Een aanzienlijke uitbreiding van de mogelijkheden voor transnationale mobiliteit** van lerenden en docenten uit het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding;

- **Gemakkelijk toegankelijke en hoogwaardige, op een leven lang leren afgestemde voorlichtings-, begeleidings- en adviesdiensten**, die een coherent netwerk vormen en de Europese burgers in staat stellen weloverwogen keuzes te maken en hun studie- en beroepsloopbaan gestalte te geven zonder te vervallen in de traditionele genderprofielen.

III. STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN VOOR DE PERIODE 2011-2020, GEVOLGD DOOR OP KORTE TERMIJN VERWACHTE RESULTATEN IN DE PERIODE 2011-2014

DE KWALITEIT EN DE EFFICIËNTIE VAN BEROEPSONDERWIJS EN -OPLEIDING VERBETEREN EN DAARDOOR DE AANTREKKELIJKHEID EN DE RELEVANTIE ERVAN VERGROTEN

Het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding dienen in hoge mate relevant te zijn voor de arbeidsmarkt en de loopbaan van mensen. Om de aantrekkelijkheid van beroepsonderwijs en -opleiding te vergroten moeten de deelnemende landen de volgende doelstellingen en maatregelen nastreven:

1. Van het initieel beroepsonderwijs en de initiële beroepsopleiding een aantrekkelijke studiekeuze maken

- a) De kwaliteit van het initieel beroepsonderwijs en de initiële beroepsopleiding verbeteren (zie tevens punt 2 hierna) door de kwaliteit en de competenties van docenten, opleiders en schoolleiders te verbeteren, flexibele overgangen tussen alle onderwijsniveaus in te voeren en het publiek beter bekend te maken met de mogelijkheden van beroepsonderwijs en -opleiding. Dit is met name van belang in deelnemende landen waar beroepsonderwijs en -opleiding ondergewaardeerd zijn;
- b) Praktische activiteiten en het verstrekken van kwalitatief hoogwaardige voorlichting en begeleiding aanmoedigen waardoor jonge leerplichtige leerlingen en hun ouders kennis kunnen maken met verschillende beroepen en carrièremogelijkheden;
- c) Ervoor zorgen dat sleutelcompetenties geïntegreerd worden in curricula voor initieel beroepsonderwijs en initiële beroepsopleiding en op passende wijze beoordeeld kunnen worden;
- d) Onderwijs- en leeractiviteiten opzetten die het verwerven van vaardigheden op het gebied van loopbaanbeheer in het initiële beroepsonderwijs en de initiële beroepsopleiding bevorderen;
- e) Lerenden in het initieel beroepsonderwijs en de initiële beroepsopleiding toegang geven tot geschikte moderne technische apparatuur, leermiddelen en infrastructuur. Aanbieders van

beroepsonderwijs en -opleiding moeten overwegen kosten en apparatuur te delen, zowel onderling als in samenwerking met het bedrijfsleven. Ook moet beroepspraktijkvorming in bedrijven die over de passende infrastructuur beschikken, worden bevorderd;

- f) De overgang van afgestudeerden van beroepsonderwijs en -opleiding naar de arbeidsmarkt, vervolgonderwijs of een vervolgopleiding monitoren door middel van nationale monitoringsystemen.

2. Bevordering van excellentie, kwaliteit en relevantie van beroepsonderwijs en -opleiding (zowel in de initiële fase als in het kader van de bij- en nascholing)

Kwaliteitsborging

- a) Om beroepsonderwijs en -opleiding aantrekkelijk te maken moeten deze van hoge kwaliteit zijn. Om te zorgen voor betere kwaliteit, meer transparantie, wederzijds vertrouwen, mobiliteit van werknemers en lerenden, en een leven lang leren, moeten de deelnemende landen conform de EQAVET-aanbeveling kaders voor kwaliteitsborging instellen;
- b) De deelnemende landen moeten voor eind 2015 op nationaal niveau een gemeenschappelijk kader voor kwaliteitsborging voor aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding instellen, dat ook geldt voor het leren op de werkplek en verenigbaar is met het EQAVET-kader.

Kwaliteit van docenten, opleiders en andere beroepsbeoefenaren in beroepsonderwijs en -opleiding

- a) De deelnemende landen moeten de initiële opleiding en de bij- en nascholing van docenten, opleiders, begeleiders en adviseurs verbeteren door middel van het verstrekken van flexibele opleidingsmogelijkheden en investeringen. De vergrijzende Europese docenten- en opleiderspopulatie, de veranderende arbeidsmarkten en werkomgevingen, in combinatie met de noodzaak de beste onderwijskrachten aan te trekken, maken deze doelstelling nog belangrijker. Bedrijfsstages voor docenten en opleiders moeten worden aangemoedigd;
- b) De deelnemende landen moeten samenwerken bij het vaststellen van beste praktijken en leidende beginselen met betrekking tot veranderende competenties en profielen van docenten en opleiders in het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding. Dit is mogelijk met de steun van de Europese Commissie en het Cedefop, in samenwerking met het netwerk van leraren en opleiders in beroepsonderwijs en -opleiding.

Arbeidsmarktrelevantie

De arbeidsmarktrelevantie van beroepsonderwijs en -opleiding (zowel op initieel niveau als wat betreft bij- en nascholing) en de inzetbaarheid van de afgestudeerden ervan moeten worden verbeterd met behulp van verschillende maatregelen:

- a) De autoriteiten in de deelnemende landen – op nationaal, regionaal of lokaal niveau – moeten mogelijkheden creëren voor hechtere samenwerking tussen scholen en ondernemingen om, enerzijds, docenten beter bekend te maken met de arbeidspraktijk en, anderzijds, de algemene pedagogische vaardigheden en competenties van de opleiders te verbeteren;
- b) De deelnemende landen moeten partnerschappen bevorderen tussen sociale partners, bedrijven, aanbieders van onderwijs en opleiding, diensten voor de arbeidsvoorziening, overheden, onderzoeksorganisaties en andere belanghebbenden, om ervoor te zorgen dat de informatie over de arbeidsmarktbehoeften beter wordt verspreid en dat de ontwikkeling van kennis, vaardigheden en competenties beter wordt afgestemd op de behoeften van de arbeidsmarkt. De werkgevers en de sociale partners moeten proberen duidelijk te formuleren welke competenties en kwalificaties zij op korte en lange termijn nodig hebben, zowel introsectoraal als intersectoraal. De ontwikkeling van een gemeenschappelijke taal⁴ die een brug slaat tussen onderwijs en opleiding enerzijds en de arbeidsmarkt anderzijds moet worden voortgezet en moet verenigbaar zijn met andere EU-instrumenten, zoals het Europees kwalificatiekader;
- c) De curricula van beroepsonderwijs en -opleiding moeten resultaatgericht zijn en beter inspelen op de arbeidsmarktbehoeften. Via samenwerkingsmodellen met bedrijven en brancheorganisaties moeten daarvoor wegen worden gevonden en moeten instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding terugkoppeling krijgen over zowel de inzetbaarheid als de arbeidsparticipatie van hun afgestudeerden;
- d) Teneinde de kwaliteit en de relevantie van beroepsonderwijs en -opleiding te verbeteren, dienen de deelnemende landen en met name de aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding gebruik te maken van informatie van begeleidingsdiensten over de doorstroming van hun afgestudeerden naar werk of naar een vervolgopleiding;
- e) Beroepspraktijkvorming die wordt aangeboden in partnerschap met bedrijven en non-

⁴ In 2010 is deze gemeenschappelijke taal het doel van het project “Europese classificatie van vaardigheden, competenties en beroepen (ESCO)”.

profitorganisaties moet onderdeel worden van alle cursussen van het initieel beroepsonderwijs en de initiële beroepsopleiding;

- f) De deelnemende landen moeten de ontwikkeling van opleidingen zoals het leerlingstelsel ondersteunen en de bekendheid ervan vergroten.

VERWACHTE RESULTATEN OP KORTE TERMIJN VOOR 2011 – 2014

MET BETREKKING TOT DE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN 1 EN 2

Acties op nationaal niveau:

1. activiteiten organiseren om de aantrekkelijkheid en excellentie van beroepsonderwijs en -opleiding te bevorderen, waaronder bijvoorbeeld campagnes en vaardigheidswedstrijden;
2. activiteiten ondersteunen waarbij jonge leerlingen in het verplichte onderwijs kennis kunnen maken met beroepen en carrièremogelijkheden;
3. passende maatregelen nemen om de aanbeveling inzake het Europees referentiekader voor kwaliteitsborging in beroepsonderwijs en -opleiding (EQAVET) uit te voeren en vooruitgang te boeken met de nationale kaders voor kwaliteitsborging in beroepsonderwijs en -opleiding;
4. waar nodig, ervoor zorgen dat de lesprogramma's van het initiële beroepsonderwijs en de initiële beroepsopleiding voldoende sleutelcompetenties en vaardigheden inzake loopbaanbeheer bevatten en dat er naderhand in het kader van bij- en nascholing op beroepsniveau op dat punt voldoende opleidingsmogelijkheden worden geboden;
5. regeringen, sociale partners en aanbieders van beroepsopleiding en -onderwijs dienen de nodige regelingen te treffen om:
 - o werkgebaseerd leren, waaronder werkend leren, maximaal te bevorderen teneinde het aantal leerlingen in Europa in 2012 te vergroten;
 - o mogelijkheden te creëren voor hechtere samenwerking tussen de instellingen die beroepsonderwijs en -opleiding verstrekken en al dan niet met winst oogmerk werkende ondernemingen, onder andere in de vorm van bedrijfsstages voor leraren;
 - o instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding te informeren over de werkkansen van hun abiturienten;
6. de werkzaamheden in verband met de registratiesystemen voor de overgang van opleiding naar werk voortzetten.

Ondersteuning op EU-niveau:

- beleidsdocument over het belang van excellente vakbekwaamheid voor slimme en duurzame groei;
- overwegen Europese steun te verlenen voor promotiecampagnes voor beroepsonderwijs en -opleiding, onder andere de Eurobarometer inzake de aantrekkelijkheid van beroepsonderwijs en -opleiding;
- bevorderen van vaardigheidswedstrijden op Europees en/of mondiaal niveau;
- begeleiding en technische steun verstrekken bij de invoering van het EQAVET;
- in 2013 de invoering van het EQAVET op nationaal niveau evalueren;
- binnen het Leonardo da Vinci-programma thematische netwerken van kwaliteitsborgingsprojecten opbouwen;
- een vademecum opstellen/onderzoek verrichten betreffende succesvolle modellen voor

- beroepspraktijkvorming (met inbreng van het Cedefop);
- bevorderen dat op de ontwikkeling van vaardigheden en bekwaamheden sterker wordt geanticipeerd, in het bijzonder via prognoses betreffende de benodigde vaardigheden (Cedefop) en door het oprichten van Europese raden inzake vaardigheden;
- een gemeenschappelijke taal ontwikkelen voor de wereld van onderwijs en opleiding en die van het arbeidsleven (ESCO) die verenigbaar is met andere EU-instrumenten, zoals het Europees kwalificatiekader;
- de vaststelling overwegen, op basis van een Commissievoorstel, van een EU-benchmark inzake inzetbaarheid;
- werken aan beste praktijken en leidende beginselen ten aanzien van de veranderende profielen van leraren en opleiders in beroepsonderwijs en -opleiding (in samenwerking met het Cedefop).

EEN LEVEN LANG LEREN EN MOBILITEIT IN DE PRAKTIJK BRENGEN

3. Flexibele toegang tot opleiding en kwalificaties mogelijk maken

Met betrekking tot bij- en nascholing

Met het oog op een grotere bijdrage van beroepsonderwijs en -opleiding aan het bereiken van de benchmark van 15% volwassenen die in 2020 deelnemen aan onderwijs en opleiding moeten de deelnemende landen:

- a) mensen actief aanmoedigen om bij- en nascholing te volgen, en aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding stimuleren om zich meer op bij- en nascholing te richten, waarbij in het bijzonder aandacht moet worden geschonken aan mensen die op de arbeidsmarkt met een overgangssituatie te maken krijgen (zoals met ontslag bedreigde werknemers en werklozen) en aan achterstandgroepen;
- b) een passend kader tot stand brengen dat bedrijven aanmoedigt te blijven investeren in ontwikkeling van het menselijk potentieel en in bij- en nascholing. Het besluit over de juiste mix van stimulansen, rechten en verplichtingen ligt bij de deelnemende landen;
- c) flexibele opleidingsvormen (e-leren, avondlessen, opleiding tijdens de arbeidstijd, enz.) aanmoedigen om de toegang tot opleiding in verschillende levenssituaties te bevorderen en zich aan te passen aan de uiteenlopende behoeften. Bijscholing zou alle vormen van leren moeten omvatten, waaronder tevens opleiding op de werkplek en beroepspraktijkvorming, en dient voor vrouwen en mannen gelijkelijk toegankelijk te zijn;
- d) opleidingsinstellingen en werkgevers aanmoedigen om samen te werken, in het bijzonder bij het opleiden van de talrijke laaggeschoolde werknemers die ten hoogste de onderbouw van de middelbare school hebben voltooid en die voordeel hebben van een aanpak waarbij in het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding basisvaardigheden zijn opgenomen;

COMMUNIQUÉ VAN BRUGGE – VERSIE VAN 7 DECEMBER 2010

- e) uiterlijk in 2015 een begin te maken met de ontwikkeling van nationale procedures voor de erkenning en validatie van niet-formeel en informeel leren die, zo nodig, ondersteund worden door nationale kwalificatiekaders. Deze procedures moeten gericht zijn op kennis, vaardigheden en competenties, ongeacht de context waarin zij verworven zijn (bv. volwassenenonderwijs in brede zin, beroepsonderwijs en -opleiding, werkervaring en vrijwilligersactiviteiten). Er moet ook in sterkere mate rekening worden gehouden met kennis, vaardigheden en competenties die niet noodzakelijkerwijs leiden tot volledige formele kwalificaties. Nauwe samenwerking met andere beleidsterreinen (zoals jongeren, sport, cultuur, sociale zaken, werkgelegenheid) is in dit verband belangrijk;
- f) specifieke maatregelen nemen om het percentage van de deelname aan bij- en nascholing door mensen die op de arbeidsmarkt met een overgangssituatie te maken hebben en van groepen met een geringe deelname aan opleiding, zoals vrouwen, laaggeschoolden en oudere werknemers, te vergroten. De deelnemende landen moeten met name proberen via investeringen het aantal laaggeschoolden tussen 25 en 64 jaar dat deelneemt aan een leven lang leren meer in overeenstemming te brengen met de gemiddelde deelnamepercentages voor die leeftijdsgroep.

Met betrekking tot initieel beroepsonderwijs en initiële beroepsopleiding en bij- en nascholing

- a) de overgang van onderwijs en opleiding naar werk en van de ene baan naar de andere vergemakkelijken door het verstrekken van geïntegreerde begeleidingsdiensten (diensten voor arbeidsvoorziening en adviesdiensten) en vaardigheden op het gebied van loopbaanbeheer, zowel voor jongeren als voor volwassenen. Het is essentieel dat de betrokken dienstenaanbieders in staat zijn gemakkelijk en objectief informatie uit te wisselen en de kwaliteit van de begeleidingsdiensten te verbeteren;
- b) postsecundair/hoger beroepsonderwijs en postsecundaire/hogere beroepsopleiding op niveau 5 of hoger van het EKK, naar gelang van het geval, ontwikkelen of behouden en voor tertiair of gelijkwaardig onderwijs het EU-kerndoel van 40% te helpen behalen;
- c) flexibele overgangen tussen beroepsonderwijs en -opleiding, algemeen onderwijs en hoger onderwijs bevorderen en zorgen voor een grotere doorstroming door hun onderlinge banden te versterken. Daartoe, en om een grotere deelname aan een leven lang leren te ondersteunen, moeten de deelnemende landen de opstelling en toepassing van op leerresultaten gebaseerde, alomvattende nationale kwalificatiekaders bespoedigen;
- d) de Commissie en de deelnemende landen moeten ernaar streven dat de twee Europese studiepunten systemen, ECVET en ECTS, een grotere samenhang vertonen.

4. Ontwikkelen van een strategische aanpak voor de internationalisering van beroepsonderwijs en -opleiding (zowel op initieel niveau als wat bij- en nascholing betreft) en bevordering van de internationale mobiliteit

- a) De economische mondialisering spoort werkgevers, werknemers en zelfstandigen ertoe aan ook buiten de grenzen van hun eigen land actief te worden. De aanbieders van beroepsopleiding en -onderwijs moeten hen daarbij ondersteunen door de leerinhoud een internationale dimensie te geven en samen met partnerinstellingen internationale netwerken op te zetten;
- b) De deelnemende landen moeten lokale en regionale autoriteiten en aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding – via stimulansen, financieringsregelingen (onder meer het beroep op de Europese Structuurfondsen) en de verspreiding van beste praktijken – aansporen strategieën te ontwikkelen voor grensoverschrijdende samenwerking bij beroepsonderwijs en -opleiding, met als doel het bevorderen van grotere mobiliteit van lerenden, docenten en opleiders en andere beroepsbeoefenaren uit het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding. De deelnemende landen moeten vormen van beroepsonderwijs en -opleiding bevorderen die mobiliteitsperiodes, waaronder een werkstage in het buitenland, mogelijk maken, aanmoedigen en – bij voorkeur – integreren;
- c) De deelnemende landen moeten de Europese transparantie-instrumenten, zoals EKK, ECVET en Europass stelselmatig gebruiken en bevorderen om transnationale mobiliteit te bevorderen;
- d) De deelnemende landen moeten de mogelijkheden van zowel lerenden als docenten om talen te leren in beroepsonderwijs en -opleiding bevorderen, alsook het verstrekken van taalondericht dat toegesneden is op de specifieke behoeften van beroepsonderwijs en -opleiding, met bijzondere nadruk op het belang van vreemde talen voor grensoverschrijdende samenwerking in beroepsonderwijs en -opleiding en internationale mobiliteit.

VERWACHTE RESULTATEN OP KORTE TERMIJN VOOR 2011 – 2014

MET BETREKKING TOT DE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN 3 EN 4

Acties op nationaal niveau:

7. opdat beroepsonderwijs en -opleiding zoveel mogelijk kunnen bijdragen tot het bereiken van het 15 procentbenchmark in het kader van "ET2020" inzake de deelname van volwassenen aan "Een leven lang leren", de toepassing van stimulerende maatregelen, de rechten en de plichten voor alle betrokkenen opnieuw bezien, en passende maatregelen nemen om deelname aan bij- en nascholing te bevorderen;
8. de aanbeveling inzake het Europees kwalificatiekader (EKK) uitvoeren:
 - o ontwikkelen van brede nationale kwalificatiekaders (NKK's) aan de hand van een op leerresultaten gebaseerde aanpak; het NKK inzetten als katalysator om de doorstroming tussen beroepsonderwijs en -opleiding en het hoger onderwijs te bevorderen, om beroepsonderwijs en -opleiding op de postsecundaire of hogere niveaus van het EKK te brengen of te houden, en om flexibele leertrajecten tot stand te brengen;
 - o uiterlijk 2012 de niveaus van de NKK's en die van het EKK te koppelen;
9. het gebruik van procedures voor de vanuit het EKK en de NKK's gesteunde validering van niet-formeel en informeel onderwijs, alsook van begeleiding, ontwikkelen en bevorderen;
10. zorgen voor geïntegreerde begeleidingsdiensten, die zowel onderwijs, opleiding als werkgelegenheid bestrijken en die nauwe aansluiting bieden op de behoeften van de arbeidsmarkt;
11. vorderingen maken met de invoering van het Europees systeem voor studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding (ECVET) overeenkomstig de aanbeveling, en deelnemen aan het toetsen van het ECVET op het punt van mobiliteit;
12. passende maatregelen nemen om de mobiliteit in beroepsonderwijs en -opleiding te bevorderen, bijvoorbeeld door:
 - o meer leerlingen van het initiële beroepsonderwijs en de initiële beroepsopleiding en vakmensen die in beroepsonderwijs en -opleiding werkzaam zijn aan te moedigen om aan transnationale mobiliteit deel te nemen;
 - o te stimuleren dat plaatselijke en regionale autoriteiten alsmede verstrekkers van beroepsonderwijs en -opleiding een op internationalisering gerichte cultuur en strategieën ontwikkelen, bijvoorbeeld in de vorm van grensoverschrijdende mobiliteit;
 - o juridische en administratieve beletselen voor de transnationale mobiliteit van leerlingen en stagiairs weg te nemen;
 - o beroepsverenigingen, verenigingen van ondernemingen en andere betrokken organisaties aan te moedigen om bedrijven die leerlingen en stagiairs ontvangen (en uitzenden) te helpen deze leerlingen en stagiairs passende voorwaarden inzake transnationale mobiliteit aan te bieden;
 - o ervoor te zorgen dat in de leerprogramma's van beroepsonderwijs en -opleiding plaats wordt ingeruimd voor het leren van talen en interculturele vaardigheden;
 - o optimaal gebruik te maken van andere EU-instrumenten (bijvoorbeeld het EKK, EQAVET, Europass) teneinde de wederzijdse erkenning van kwalificaties en competenties te bevorderen.

Ondersteuning op EU-niveau:

- beleidshandboek betreffende de toegang tot en de deelname aan bij- en nascholing op beroepsniveau;
- begeleiding en technische steun voor de invoering van het EKK, met name met het oog op de toepassing van een leerresultatenaanpak;
- in kaart brengen van ontwikkelingen bij de nationale kwaliteitskaders (NKK's) door het Cedefop en de ETF;

- aanbeveling van de Raad inzake de validatie van niet-formeel en informeel leren (2011);
- het voortgangsverslag over de ontwikkeling van beleid, systemen en praktijk inzake levenslange begeleiding – 2011 (Cedefop, ETF en ELGPN);
- voorlichting en technische steun bij de invoering van het ECVET;
- regelmatige evaluatie van de invoering van het ECVET (in samenwerking met het Cedefop);
- binnen het Leonardo da Vinci-programma thematische netwerken van ECVET-projecten opbouwen;
- aanbeveling inzake leermobiliteit (2011);
- mogelijke vaststelling, op basis van een Commissievoorstel, van een EU-benchmark inzake mobiliteit in beroepsonderwijs en -opleiding (2011);
- voorstel voor een kwaliteitskader voor stages;
- bevordering van de mobiliteit van leerlingen, met name door middel van een ondersteunend portaal, in het kader van de programma's "Een leven lang leren" en Leonardo da Vinci;
- ontwikkeling van een Europees vaardighedenpaspoort als onderdeel van Europass, met als termijn 2012.

MEER CREATIVITEIT, INNOVATIE EN ONDERNEMERSCHAP

5. Bevordering van innovatie, creativiteit en ondernemerschap, en van het gebruik van ICT (zowel in het initieel beroepsonderwijs en de initiële beroepsopleiding als voor bij- en nascholing)

Creativiteit en innovatie in beroepsonderwijs en -opleiding, alsmede het gebruik van innovatieve leermethoden, kunnen lerenden aanmoedigen om beroepsonderwijs of een beroepsopleiding te blijven volgen tot ze afgestudeerd zijn.

- a) De deelnemende landen moeten aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding aansporen samen te werken met innoverende bedrijven, designcentra, de culturele sector en instellingen van hoger onderwijs bij het vormen van "kennispartnerschappen". Dit moet hen helpen een waardevol inzicht te verkrijgen in nieuwe ontwikkelingen en competentiebehoeften en professionele excellentie en innovatie te ontwikkelen. Deze partnerschappen kunnen ook nuttig zijn om methodes van ervaren leren in te voeren, het experimenteren aan te moedigen en de curricula aan te passen;
- b) ICT moet worden gebruikt om maximaal toegang tot opleiding te verschaffen en actief leren te bevorderen, alsmede om nieuwe methoden te ontwikkelen voor beroepsonderwijs en -opleiding, zowel op de werkplek als op school;
- c) De deelnemende landen moeten initiatieven steunen die gericht zijn op het bevorderen van ondernemerschap, zowel in het initieel beroepsonderwijs en de initiële beroepsopleiding als in de bij- en nascholing, in nauwe samenwerking met werkgevers, aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding en nationale bedrijfszondersteunende diensten. Daartoe dienen zij de

terbeschikkingstelling van de noodzakelijke middelen – bv. voor lesmateriaal, ondersteuningsinstrumenten en de oprichting van minibedrijven door lerenden – aan te moedigen en ernaar te streven de samenwerking op regionaal niveau te intensiveren;

- d) De deelnemende landen moeten beginnende en toekomstige ondernemers ondersteunen door startende ondernemingen voor afgestudeerden van beroepsonderwijs en -opleiding aan te moedigen en de leermobiliteit van jonge ondernemers te bevorderen.

VERWACHTE RESULTATEN OP KORTE TERMIJN VOOR 2011 – 2014

MET BETREKKING TOT STRATEGISCHE DOELSTELLING 5

Acties op nationaal niveau:

13. de totstandkoming stimuleren van partnerschappen voor creativiteit en innovatie (door verstrekkers van beroepsonderwijs en -opleiding, instellingen voor hoger onderwijs, en design-, kunst-, onderzoeks- en innovatiecentra);
14. het doeltreffende, innovatieve en aan kwaliteitsborging onderworpen gebruik van technologie door alle aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding (waaronder publiekprivate netwerken en partnerschappen) bevorderen, dat beschikt over de noodzakelijke uitrusting, infrastructuur en netwerken en voortdurend wordt verbeterd door aanpassing aan de technologische en onderwijskundige ontwikkelingen;
15. maatregelen nemen om ondernemerschap te stimuleren, bijvoorbeeld door te bevorderen dat relevante sleutelcompetenties worden verworven, door het aanbieden van praktijkervaring in bedrijven en middels medewerking van deskundigen uit het bedrijfsleven.

Ondersteuning op EU-niveau:

- een forum op EU-niveau oprichten voor contacten tussen beroepsonderwijs en -opleiding enerzijds en het bedrijfsleven anderzijds, met nadruk op de volgende thema's:
 - o de rol van beroepsonderwijs en -opleiding in de kennisdriehoek;
 - o overgang van beroepsonderwijs en -opleiding naar het bedrijfsleven; hoe abiturienten van beroepsonderwijs en -opleiding te steunen bij het oprichten van een bedrijf.

**KANSENGELIJKHEID, SOCIALE COHESIE EN ACTIEF BURGERSCHAP
BEVORDEREN**

6. Inclusief beroepsonderwijs en inclusieve beroepsopleiding (zowel op initieel niveau als in het kader van bij- en nascholing)

De deelnemende landen moeten vormen van beroepsonderwijs en -opleiding aanbieden die de inzetbaarheid van mensen (zowel op korte als op lange termijn) vergroten, hen in staat stellen

COMMUNIQUÉ VAN BRUGGE – VERSIE VAN 7 DECEMBER 2010

kwaliteitsvolle loopbanen op te bouwen, tevreden te zijn met hun werk, hun zelfvertrouwen, beroepstrots en integriteit te ontwikkelen en in hun beroep en persoonlijk leven te groeien. Daartoe moeten de deelnemende landen:

- a) waarborgen dat lerenden in het kader van initieel beroepsonderwijs en initiële beroepsopleiding specifieke beroepscompetenties en bredere sleutelcompetenties verwerven, waaronder horizontale competenties, die hen in staat stellen vervolgonderwijs of een vervolgopleiding te volgen (in beroepsonderwijs en -opleiding of in het hoger onderwijs) en van nut zijn bij carrièrekeuzes, deelname aan en overgangen op de arbeidsmarkt. De kennis, vaardigheden en competenties die mensen in het beroepsonderwijs en -opleiding verwerven moeten hen in staat stellen hun loopbaan te beheren en een actieve rol in de maatschappij te spelen;
- b) ervoor zorgen dat volwasseneneducatie de verwerving en verdere ontwikkeling van sleutelcompetenties bevordert. Dit kan geschieden in samenwerking met aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, lokale gemeenschappen, organisaties van het maatschappelijk middenveld, enz.;
- c) ervoor zorgen dat beroepsonderwijs en -opleiding zoveel mogelijk bijdragen tot het terugdringen van het schooluitvalpercentage tot onder de 10% door een combinatie van preventieve en corrigerende maatregelen. Dit kan bijvoorbeeld worden bereikt door arbeidsmarktrelevante vormen van beroepsonderwijs en -opleiding, meer beroepspraktijkvorming en leercontracten, flexibele leertrajecten, efficiënte begeleidings- en adviesdiensten, leerinhoud en leermethoden die rekening houden met de levensstijl en de belangstellings sfeer van jongeren, met behoud van hoge kwaliteitsnormen voor beroepsonderwijs en -opleiding;
- d) passende maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat met name personen en groepen die met uitsluiting worden bedreigd, zoals laag- en ongeschoolden, mensen met specifieke behoeften of uit achterstandsgroepen en oudere werknemers op voet van gelijkheid met anderen toegang krijgen. De deelname van deze groepen aan beroepsonderwijs en -opleiding moet worden gefaciliteerd en aangemoedigd door financiële en andere middelen en via de validatie van niet-formeel en informeel onderwijs, alsmede flexibele overgangen;
- e) het bevorderen van actief burgerschap in beroepsonderwijs en -opleiding, bijvoorbeeld door het aanmoedigen van partnerschappen tussen aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding en maatschappelijke organisaties en door het bevorderen, overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk, van de vertegenwoordiging van lerenden in de instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding. Dit kan bijdragen tot de validatie van vaardigheden en competenties die zijn verworven via vrijwilligersactiviteiten.

VERWACHTE RESULTATEN OP KORTE TERMIJN VOOR 2011 – 2014

MET BETREKKING TOT STRATEGISCHE DOELSTELLING 6

Acties op nationaal niveau:

16. preventieve en curatieve maatregelen nemen opdat beroepsonderwijs en -opleiding zo veel mogelijk aan de bestrijding van voortijdig schoolverlaten kunnen bijdragen;
17. specifieke maatregelen overwegen om een grotere deelname van laaggeschoolde en andere "risicogroepen" aan onderwijs en opleiding te bevorderen, onder andere door het ontwikkelen van flexibele bij- en nascholingstrajecten en door gebruik te maken van de juiste begeleidings- en ondersteuningsdiensten;
18. gebruik maken van ICT om maximaal toegang tot opleidingen te bieden en om actief leren te bevorderen, en om zowel in beroepsonderwijs en -opleiding op school als in de beroepspraktijkvorming nieuwe methoden te ontwikkelen om de deelname van "risicogroepen" te faciliteren;
19. gebruik maken van bestaande observatiesystemen om de deelname van "risicogroepen" in beroepsonderwijs en -opleiding te ondersteunen: zie verwacht kortetermijnresultaat nr. 6.

Ondersteuning op EU-niveau:

- opstellen van een vademecum van beste praktijken betreffende de opnemings van "risicogroepen" via een combinatie van beroepspraktijkvorming en het verwerven van sleutelcompetenties;
- de aanbeveling van de Raad over het terugdringen van voortijdig schoolverlaten (2011).

HORIZONTALE DOELSTELLINGEN

7. Grotere betrokkenheid van belanghebbenden uit de wereld van beroepsonderwijs en -opleiding en grotere zichtbaarheid van hetgeen op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding is bereikt door middel van Europese samenwerking

Grotere betrokkenheid van belanghebbenden uit de wereld van beroepsonderwijs en -opleiding impliceert een grotere zichtbaarheid van hetgeen op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding is bereikt door middel van Europese samenwerking. De Europese Commissie en de deelnemende landen moeten daarom overwegen te investeren in duidelijke en gerichte communicatie met verschillende groepen belanghebbenden op nationaal en Europees niveau. Om het gebruik van de beschikbare EU-instrumenten te vergemakkelijken moeten lerenden en alle betrokken partijen uitgebreide, op maat gesneden informatie ontvangen.

8. Gecoördineerde governance van de Europese en nationale instrumenten op het gebied van transparantie, erkenning, kwaliteitsborging en mobiliteit

Conform de bovengenoemde strategische doelstellingen moet een coherent en complementair gebruik

van de verschillende Europese en nationale instrumenten op het gebied van transparantie, erkenning, kwaliteitsborging en mobiliteit de komende jaren hoge prioriteit krijgen in de deelnemende landen. Gecoördineerde governance van deze instrumenten in het kader van het proces van Kopenhagen en een grotere synergie met de instrumenten en beginselen van het proces van Bologna zijn nodig.

9. Zorgen voor meer samenwerking tussen het beleid inzake beroepsonderwijs en -opleiding en andere relevante beleidsterreinen

De deelnemende landen en de Europese Commissie moeten zorgen voor meer samenwerking tussen het beleid inzake beroepsonderwijs en -opleiding en andere relevante beleidsterreinen (zoals werkgelegenheid, economische zaken, onderzoek en innovatie, sociale zaken, jeugd, sport en cultuur), teneinde de geïntegreerde richtsnoeren van Europa 2020 in acht te nemen en de erkenning van competenties en kwalificaties te verbeteren.

10. Verbetering van de kwaliteit en de vergelijkbaarheid van de gegevens ten behoeve van de EU-beleidsvorming inzake beroepsonderwijs en -opleiding

De EU-beleidsvorming inzake beroepsonderwijs en -opleiding moet gebaseerd zijn op bestaande vergelijkbare gegevens. De lidstaten moeten daartoe, met behulp van het programma "Een leven lang leren", relevante en betrouwbare gegevens verzamelen over beroepsonderwijs en -opleiding – onder meer over mobiliteit in beroepsonderwijs en -opleiding – en die ter beschikking stellen van Eurostat. De lidstaten en de Commissie moeten samen afspreken welke gegevens het eerst beschikbaar moeten worden gesteld.

11. Benutting van EU-ondersteuning

De Europese structuurfondsen en het programma "Een leven lang leren" moeten worden gebruikt ter ondersteuning van de overeengekomen prioriteiten voor beroepsonderwijs en -opleiding, inclusief internationale mobiliteit en hervormingen in de deelnemende landen.

VERWACHTE RESULTATEN OP KORTE TERMIJN voor 2011 – 2014

MET BETREKKING TOT DE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN 7 TOT EN MET 11

Acties op nationaal niveau:

20. opstellen van strategieën voor de communicatie met de verschillende groepen betrokkenen, met de nadruk op de invoering en de meerwaarde van de instrumenten (ECVET, ECTS, het afstemmen van de NKK's op het EKK, kwaliteitsborgingsystemen die sporen met het EQAVET);
21. gestructureerde mechanismen opzetten voor de samenwerking tussen de sector beroepsopleiding en -onderwijs en de diensten op alle niveaus (beleid en uitvoering) voor de

arbeidsvoorziening, met inbegrip van de sociale partners;

22. ertoe bijdragen dat op EU-niveau betere gegevens beschikbaar komen betreffende de leerlingen in het initiële beroepsonderwijs en de initiële beroepsopleiding, onder andere betreffende hun mobiliteit en inzetbaarheid.

Ondersteuning op EU-niveau:

- helpen bovenstaande doelstellingen te verwezenlijken via het programma "Een leven lang leren" en, waar mogelijk, de Europese structuurfondsen;
- intercollegiaal leren ("peer learning") tussen de deelnemende landen en tussen innovatieprojecten bevorderen;
- invoeren van een versterkte coördinatieprocedure voor de invoering van gemeenschappelijke Europese instrumenten op het gebied van onderwijs en opleiding;
- zorgen voor een Europese communicatiestrategie betreffende de Europese transparantie-instrumenten;
- op EU-niveau structurele samenwerking ontwikkelen met organisaties van verstrekkers van beroepsonderwijs en -opleiding;
- de structurele samenwerking tussen het gebied van onderwijs en opleiding en dat van het werkgelegenheidsbeleid versterken;
- ervoor zorgen dat op EU-niveau betere gegevens beschikbaar komen betreffende de leerlingen in het initiële beroepsonderwijs en de initiële beroepsopleiding, onder andere betreffende hun mobiliteit en inzetbaarheid op de arbeidsmarkt;
- de sociale partners op alle niveaus dienen een actieve rol te blijven spelen in het proces van Kopenhagen (governance en ownership) en bij te dragen tot het verwezenlijken van bovengenoemde op korte termijn te realiseren resultaten;
- verslag uitbrengen over de ontwikkelingen op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding in de lidstaten en de partnerlanden;
- de uitwisseling met kandidaat-lidstaten en nabuurschapslanden versterken.

IV. BEGINSELEN WAAROP DE GOVERNANCE EN HET OWNERSHIP VAN HET PROCES VAN KOPENHAGEN GEBASEERD ZIJN

- De lidstaten moeten zich er met kracht voor inzetten de prioriteiten van het proces van Kopenhagen uit te voeren in het kader van de nationale hervormingsprogramma's van Europa 2020;
- De rapportage in het kader van het proces van Kopenhagen moet worden geïntegreerd in die van het strategisch kader "ET 2020". Daarmee zou op de meest efficiënte manier worden bijgedragen tot de rapportage over de Europa 2020-strategie en zou de zichtbaarheid van beroepsonderwijs en -opleiding in een leven lang leren worden vergroot;
- De samenwerking op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding moet worden geïntensiveerd. De open coördinatiemethode moet als belangrijkste mechanisme voor die samenwerking blijven dienen. Intercollegiaal leren ("peer learning") en vernieuwende projecten moeten dienen om nationale beleidsontwikkelingen te ondersteunen;

COMMUNIQUÉ VAN BRUGGE – VERSIE VAN 7 DECEMBER 2010

- De directeuren-generaal beroepsopleiding, de Europese sociale partners en het Raadgevend Comité voor de beroepsopleiding moeten een actieve rol blijven spelen bij de governance van het proces van Kopenhagen;
- Het Cedefop en de ETF moeten, op basis van hun specifieke mandaten, de beleidsontwikkeling en -uitvoering blijven ondersteunen, voortgaan met rapporteren over de vooruitgang bij de verwezenlijking van de strategische doelstellingen en de verwachte kortetermijnresultaten, en een empirische bijdrage leveren tot de beleidsvorming in beroepsonderwijs en -opleiding;
- Organisaties van aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding dienen te worden aangemoedigd om op Europees niveau samen te werken om de bovengenoemde doelstellingen te verwezenlijken;
- Beleidsdialoog en uitwisseling van ervaringen met onze partners in de hele wereld kunnen ertoe bijdragen dat wij in staat zijn de uitdagingen van vandaag en morgen het hoofd te bieden. De uitwisseling en de samenwerking met mogelijke kandidaat-lidstaten en nabuurschapslanden, met ondersteuning van de ETF, alsmede met internationale organisaties, met name de OESO, de Raad van Europa, de Internationale Arbeidsorganisatie en de UNESCO, moeten worden versterkt. Het recht van deelname aan deze activiteiten moet worden gewaarborgd voor alle deelnemende landen;
- In 2014 dient een nieuwe lijst van verwachte kortetermijnresultaten te worden opgesteld op basis van bovenstaande strategische doelstellingen.

Deze tekst is goedgekeurd door de voor beroepsonderwijs en -opleiding verantwoordelijke ministers van de lidstaten van de Europese Unie (België, Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, het Verenigd Koninkrijk, Zweden), van de kandidaat-lidstaten (Kroatië, Turkije, de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, IJsland), en van de EVA/EER-landen (Liechtenstein, Noorwegen). Deze landen worden in de tekst de “deelnemende landen” genoemd.

De tekst is tevens goedgekeurd door de Europese Commissie en door de volgende Europese sociale partners: het EVV, BUSINESSEUROPE, de UEAPME, het CEEP.